

ISIЈAVANJE U TAMI

AN+OLOGIIJA POVODOM
DVADESE+OGODIŠNICE LILJINE BIBLIO+EKE

P R I R E D I O
HANS-OKE LILJA

Preveo Vladan Stojanović

VULKAN
IZDAVAŠTVO
Beograd, 2019.

Naziv originala:
SHINING IN THE DARK
Celebrating 20 Years of Lilja's Library
Edited by Hans-Åke Lilja

SHINING IN THE DARK
Copyright © 2017 by Hans-Åke Lilja

THE BLUE AIR COMPRESSOR
Copyright © 1971 by Stephen King

THE NET
Copyright © 2006 by Jack Ketchum and P. D. Cacek

THE NOVEL OF THE HOLOCAUST
Copyright © 2006 by Stewart O'Nan

AELIANA
Copyright © 2017 by Bev Vincent

PIDGIN AND THERESA
Copyright © 1993 by Clive Barker

AN END TO ALL THINGS
Copyright © 2017 by Brian Keene

CEMETERY DANCE
Copyright © 2017 by Richard Chizmar

DRAWN TO THE FLAME
Copyright © 2017 by Kevin Quigley

THE COMPANION
Copyright © 1976 by Ramsey Campbell

A MOTHER'S LOVE
Copyright © 2017 by Brian James Freeman

THE KEEPER'S COMPANION
Copyright © 2017 by John Ajvide Lindqvist

Translation Copyright © 2019 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02733-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

*Svim čitaocima Liljine biblioteke
Ova knjiga se bez vas nikada ne bi dogodila!*

*Za Stivena Kinga. Guraću još dvadeset
godina. Nadam se da ćete i vi.*

SADRŽAJ

- PREDGOVOR – *Hans-Oke Lilja* – 9
- PLAVI KOMPRESOR:
UPEČATLJIVA HOROR PRIČA – *Stiven King* – 13
- MREŽA – *Džek Kečam i P. D. Kaček* – 27
- NOVELA O HOLOKAUSTU – *Stjuart O’Nan* – 61
- AJELIJANA – *Bev Vinsent* – 75
- PIDŽIN I TEREZA – *Klajv Barker* – 91
- KRAJ SVIH STVARI – *Brajan Kin* – 107
- GROBLJANSKI PLES – *Ričard Čizmar* – 117
- PRIVUČENI PLAMENOM – *Kevin Kvigli* – 123
- SAPUTNIK – *Remzi Kembel* – 179
- IZDAJNIČKO SRCE – *Edgar Alan Po* – 195
- MAJČINSKA LJUBAV – *Brajan Džejms Friman* – 203
- ČUVAREV DRUŽBENIK – *Jun Ajvide Lindkvist*
(s originala na švedskom prevela je *Marlejn Delardži*) – 209
- POGOVOR – *Hans-Oke Lilja* – 251

PREDGOVOR

DVADESET GODINA. OKUSITE taj podatak. Dvadeset godina! To je veoma dug period. Šta ste učinili u proteklih dvadeset godina? Ja sam se oženio. Dobio sam dvoje dece. Živeo sam u tri različite kuće. I najvažnije (bar u kontekstu ove knjige), svih pomenutih dvadeset godina upravljao sam sajtom Liljina biblioteka – svet Stivena Kinga. Nisam svakodnevno apdejtovao sajt u tom periodu, ali činio sam sve što je bilo u mojoj moći da obavestim čitaoce o svemu što se dešavalo u Stivovom kraljevstvu. I ako bih mogao to da kažem (a mogao bih, pošto je ovo moja knjiga), obavio sam prilično dobar posao.

Pa, kad je do dvadesetogodišnjice sajta ostalo tek nešto više od godinu dana, pomislio sam da bi trebalo da je obeležim nečim izuzetnim. Nisam mogao da dopustim da jubilej prođe neprimećeno. Jednom sam razgovarao s Brajanom Frimanom o tome u Semeteri densu. Sećam se da je on predložio: „Zašto ne bi priredio antologiju za proslavu godišnjice sajta?“ Zašto da ne, pomislio sam. Ali trebalo je da izdejstvujem dozvolu za

korišćenje priče Stivena Kinga da bi ideja uspela. Realno, ne bi imalo smisla izdati antologiju povodom dvadesetogodišnjice sajta posvećenog Stivenu Kingu u kojoj nema nijedne njegove priče, zar ne? To bi bilo šašavo.

Dakle, dao sam sebi zadatak da se domognem dozvole za objavljivanje priče. Sredinom jula dobio sam zeleno svetlo za *Plavi kompresor*, priču koja nije uvrštena ni u jednu Kingovu zbirku. Pretpostavljam da možete da zamislite moje uzbuđenje. Ako ne možete, reći ću vam da je bilo skakanja, dreke i ludačkog smeha. S tom pričom u džepu, mogao sam da se bacim na sastavljanje ostatka antologije. Posle odobrenja za *Plavi kompresor* mislio sam da me čeka lakši deo posla. Grdno sam se prevario. Nemojte me pogrešno shvatiti, uživao sam u svakom trenutku tog iskustva, ali ono je bilo sasvim novo. Izuzetno mi je drago što sam imao Brajana Frimana pored sebe da mi pomogne na tom putu. Nisam znao ništa o plaćanju za ovakve poslove niti o sastavljanju ugovora s piscima. U stvari, ništa nisam znao o mnogo čemu, ali pregurao sam sve to. I uživao sam u svemu što sam radio.

Sastavljanje antologije pružilo mi je priliku da razgovaram s nekima od najznačajnijih pisaca. Uistinu, razgovarao sam direktno s većinom od trinaest (odgovarajući broj, zar ne?) autora zastupljenih u antologiji... i s nekima koji nisu. Za stupanje u kontakt s pojedinicima trebalo mi je mnogo vremena (ne možete ih izguglati i dobiti njihov imejl ili telefonski broj), dok su neki odgovorili nekoliko sati posle slanja imejla. Svi koji su se složili

da mi se pridruže u obeležavanju jubileja priložili su već objavljenu ili neobjavljenu priču (veoma je uzbudljivo čitati sasvim novu priču). Šest od dvanaest priča (da, jedna je delo dva pisca, što znači da ima trinaest pisaca i dvanaest priča) nije bilo objavljeno nigde do u ovoj knjizi. Neke su napisane specijalno za ovu antologiju. Najveći broj od šest prethodno objavljenih pojavio se u časopisima. To znači da ćete većinu priča iz antologije najverovatnije pročitati prvi put. Zbog toga sam veoma uzbuđen.

Jedna priča je čak napisana na mom maternjem jeziku (švedskom). To je *Čuvarev družbenik* Juna Ajvidea Lindkvista. Prevela ju je Marlejn Delardži. Igrao sam izvesnu ulogu u procesu prevođenja i saradivao s Junom, što je bilo vrlo uzbudljivo. Nisam ni sanjao da ću saradivati sa, po mom mišljenju, najboljim horor piscem u Švedskoj.

Dobio sam priliku da saradujem i sa Vinsentom Čongom, kom sam se godinama divio. Još više mu se divim otkad je napravio divne korice za ovu zbirku*. Pitao me je imam li ideju za naslovnicu. Rekao sam: „Neprestano su mi pred očima leđa nekog čoveka, ili stvorenja, koji sedi, gleda u kompjuterski ekran i zbog nečega izgleda strašno.“ Na osnovu toga je uradio korice za ovu knjigu. Ne mogu biti zadovoljniji rešenjem. To je precizna ilustracija moje vizije. Još je bolja pošto smo uistinu napravili Marva – policajca biblioteke (maskotu Liljine biblioteke). Divne ilustracije na koje ćete naići u knjizi delo su Erin

---

* Odnosi se na dizajn korice originalnog izdanja; (Prim. ur.)

Vels. Sviđaju mi se njena tumačenja. Svako je umetničko delo. Uveren sam da daju dodatnu dimenziju pričama.

Autor najstarije priče u knjizi je Edgar Alan Po. Napisao je *Izdajničko srce* 1843. godine, pre više od sto sedamdeset godina. Najmlađa je delo Brajana Kina. Završena je sredinom aprila 2016. godine. Antologija predstavlja užase i strahove trinaestorice pisaca. Do nekih sam tek nedavno došao, dok za druge znam već dvadeset godina. Neke su čist horor. Neke će vas naterati da se osetite neprijatno. Neke će vas rasplakati, a neke nasmejati. Nadam se da će vas zabaviti i da ćete ih, baš kao i ja, kad pročitate knjigu, voleti sve na izvestan način... ne zaboravite da poželite laku noć ljubimcima. Nikad se ne zna da li ćete dobiti sledeću priliku...

PLAVI KOMPRESOR: UPEČA+LJIVA HOROR PRIČA

Stiven King

KUĆA JE BILA visoka, s neverovatno strmim krovom od šindre. Džerald Nejtli primicao joj se obalskim putem. Činilo mu se da je zasebna zemlja, geografski mikrokosmos. Krov iznad glavne zgrade i dva neobično razmeštena krila uzdizao se i ponirao pod različitim uglovima; vidikovac s niskom ogradom obilazio je oko pečurkaste kupole s pogledom na more. Zatvorena veranda okrenuta dinama i nejakom septembarskom zelenilu bila je duža od putničkog vagona. Zbog strmog visokog krova, izgledalo je da se fasada mršti. Kuća je ličila na strogog baptističkog dedu.

Stigao je do verande. Posle kraćeg oklevanja, prošao je kroz prva vrata i stigao do glavnih, sa zastakljenim gornjim delom. Nije ga video niko izuzev stolice od pruća, zarđale ljuljaške i stare košare za vunicu. Pauci su ispleli tanušne mreže u senovitim ćoškovima. Pokucao je.

Dočekala ga je tišina, naseljena tišina. Spremao se da pokuca po drugi put kad je stolica prodorno škripnula negde unutar kuće. To je bio umoran zvuk. A zatim tišina. Začulo se tiho, strahovito strpljivo kretanje starih, preopterećenih stopala u hodniku. Kontrapunkt davao je štap: čuk... čuk... čuk...

Podne daske pucketale su i ječale. Golema nejasna senka procvetala je na mutnom staklu ulaznih vrata. Zvuk prstiju koji se napinju da reše zagonetku lanca, reze i brave trajao je čitavu večnost. Vrata su se otvorila. „Zdravo“, začuo se nazalni, beskompromisni glas. „Vi ste gospodin Nejtli. Iznajmili ste letnjikovac. Letnjikovac mog muža.“

„Jesam“, rekao je Džerald. Jezik mu se nadimao u grlu. „Tako je. A vi ste...“

„Gospođa Lejton“, odvrati nazalnim glasom, zadovoljna brzim odgovorom, ili pominjanjem njenog imena. „Ja sam gospođa Lejton.“

ova žena bila je tako prokleta jebeno krupna i stara izgledala je kao o isuse hriste štampana haljina sigurno ima dva metra i debela je moj bože debela je kao krmača ne mogu da namirišem njenu sedu kosu dugu sedu kosu njene noge ta stabla bolesna taj film tenk mogla bi biti tenk mogla bi da me ubije njen glas je van svakog konteksta kao kazu isuse ako se nasmejem ne mogu da se smejem možda ima sedamdeset bog zna kako hoda i štap njene šake su veće od

*mojih stopala kao prokleti tenk može da prođe kroz hrast
hrast za boga miloga*

„Vi pišete.“ Nije ga pozvala u kuću.

„Obilat je to posao“, rekao je. Nasmejao se da prikrije naglo uzmicanje od upravo izrečene metafore.

„Hoćete li mi pokazati nešto kad se smestite?“, pitala je. Njene oči izgledale su beskrajno blistavo i čežnjivo. Starost koja je opustošila ostatak nje nije dodirnula te oči

čekaj zapiši to

prizor: „starost je opustošila njeno obilno mesište: podsećala je na divlju svinju puštenu u veliku i otmenu kuću da sere po tepihu, da se češe po ormanu za staklariju dok kristalni pehari i čaše za vino padaju i lome se, da mahnito gazi divane boje vina, do gomila pufnaste postave i federa, da useca varvarske papke u uglačano sjajno drvo na podu i da ga škropi urinom.“

u redu je tu je to je priča osećam je

telo, ugiba se i talasa.

„Ako želite“, rekao je. „Nisam video letnjikovac s Obalskog puta, gospođo Lejton. Možete li mi reći gde...“

„Da li ste se dovezli?“

„Da. Tamo sam ostavio automobil.“ Pokazao je u pravcu drumu, iza dina.

Neobično jednodimenzionalni osmeh pojavio se na njenim usnama. „Zato ga niste videli. S drumu ga možete videti samo na tren. Videli biste ga da ste došli pešice.“ Pokazala je na zapad, dalje od dina i kuće. „Tamo je. Odmah posle onog brdašceta.“

„U redu“, rekao je. Nastavio je da se osmehuje na pragu. Nije imao pojma kako da okonča razgovor.

„Da li želite da svratite na kafu? Ili koka-kolu?“

„Da“, hitro je odvratio.

Činilo se da je malčice zatečena brzim pristankom. Naposletku, nije bio njen prijatelj već muževljevi. Mesecoliko, nepovezano, neodlučno lice lebdelo je neko vreme iznad njega. Uvela ga je u staru kuću.

Popila je čaj, a on koka-kolu. Imao je utisak da ih gleda milion očiju. Osećao se kao provalnik koji se šunja oko ukradene fikcije koju je mogao da isprede o njoj, noseći samo mladalačku dopadljivost i psihičku baterijsku lampu.

Moje ime je, naravno, Stivi King. Oprostićete mi zbog upada u vaš um – nadam se da hoćete. Mogao bih da tvrdim da je ukla-
njanje zavese pretpostavki između čitaoca i pisca dozvoljeno zato što sam ja pisac: na primer, pošto je ovo moja priča, činiću

s njom šta god da mi se prokleta ćefne – ali takav postupak ne bi bio dobar pošto u potpunosti otuđuje čitaoce. Prvo pravilo koje važi za sve pisce jeste da pripovedač ne vredi ni pišljiva bobu u poređenju sa slušaocem. Manimo se stoga te priče. Upao sam u vaš um s istim razlogom zbog kog papa vrši veliku nuždu: obojica smo morali da učinimo to.

Trebalo bi da znate da Džerald Nejtli nikad nije seo na optuženičku klupu; njegov zločin nije otkriven. Ipak je platio. Odsekao je sebi glavu giljotinom ukrašenom slonovačom, kupljenom u Kaulunu, nakon što je napisao četiri otkačena, monumentalna, neshvaćena romana.

Izmislio sam ga dok sam se u osam sati dosađivao na predavanju Kerola F. Terela na Univerzitetu Mejn. Govorio je o Edgaru Alanu Pou. Pomislio sam

*giljotina ukrašena slonovačom Kaulun
izvitoperena žena od senki, kao svinja
neka velika kuća
Plavi kompresor pojaviće se tek kasnije*

Pokazao joj je neke rukopise. Ne najvažniji, priču koju je pisao o njoj, već odlomke poezije, kostur romana koji je godinu dana lutao po njegovom umu kao šrapnel, četiri eseja. Bila je perceptivna kritičarka. Zapisala je zapažanja na margini tankim crnim flomasterom. Krio je priču u šupi, zato što je ponekad svraćala dok je bio u selu.

Septembar se pretopio u prohladni oktobar. Priča je bila završena, poslata poštom prijatelju, od kog se vratila s predlozima (lošim), i nanovo napisana. Fokus je bio pomalo zamućen. Poigravao se idejom da je zamoli da je pročita. Odbacio ju je i ponovo prigrlio. Priča se naposljetku ticala nje; nije sumnjao da može da joj dâ značajan doprinos.

Njegov stav prema njoj bivao je sve nezdraviji; bio je opčinjen njenim ogromnim, animalističnim gabaritom i kao u kornjače sporim kretnjama kojima je savladivala prostor između kuće i letnjikovca,

prizor: „mamutska senka propadanja ljulja se preko peska lišenog senki, sa štapom u izvitoperenoj šaci, stopalima u golemim platnenim cipelama, koje pumpaju i razgrću gruba zrna, lica poput poslužavnika, s rukama sličnim nadošlom testu, grudima poput izduženih brda i samosvojnomoj geografijom, zemljom tkiva“

njenim hrapavim, bljutavim glasom; ali i gadila mu se istovremeno, nije mogao da podnese njen dodir. Sve češće se osećao kao mladić u *Izdajničkom srcu* Edgara Alana Poa, kadar da stoji na vratima njene spavaće sobe beskrajnih ponoći, upravljajući zrak svetlosti na njeno uspavano oko, spreman da kidiše i cepa čim se ono otvori.

Osećao je neodoljivu potrebu da joj pokaže priču. Izluđujuće ga je svrbela. Prvog dana decembra odlučio je da učini to. Ta odluka nije mu donela olakšanje, do kog obavezno dolazi u romanima, ali ispunila ga je osećanjem antiseptičkog zadovoljstva. Takav postupak bio je ispravan – omega koja se lako vezivala s alfom. I bila je omega; peti decembar bio je datum napuštanja letnjikovca. Danas se vratio iz putničke agencije *Stou* u Portlandu, u kojoj je ugovorio put na Daleki istok. Učinio je to iznenada: odluke da putuje i da pokaže rukopis gospođi Lejton su se spojile, kao da je bio vođen nevidljivom rukom.

Zapravo, i bio je vođen; nevidljivom rukom – mojom.

Nebom su plovili turobni niski oblaci. Mirisalo je na sneg. Dine kao da su već nagoveštavale zimu dok ih je Džerald prelazio na putu između njenog dominiona, kuće pokrivene šindrom i njegovog niskog letnjikovca. Tmurno i sivo more svijalo se po šljunku na plaži. Galebovi su jahali talase kao bove.

Savladao je vrh poslednje dine. Znao je da je tamo – njen štap s belom ručkom bicikla na dnu bio je oslonjen pored vrata. Dim se vio iz malenog dimnjaka.

Popeo se stepenicama na verandi i otresao pesak s visokih cipela da bi najavio svoje prisustvo. Ušao je.

„Zdravo, gospođo Lejton!“

Ali nikog nije bilo u skućenoj dnevnoj sobi i kuhinji. Brodski časovnik kuckao je iznad kamina samo za sebe i Džeralda. Džinovska bunda ležala je preko stolice za ljuljanje kao životinjsko jedro. Vatrica je gorela na ognjištu. Revnosno je sijala i pucketala. Čajnik je stajao na gasnoj peći u kuhinji. Na radnoj površini jedna šolja je čekala na vodu. Bacio je pogled ka uskom hodniku koji je vodio do spavaće sobe.

„Gospođo Lejton?“

Nikoga ni u hodniku ni u spavaćoj sobi.

Spremao se da se vrati u kuhinju kad je začuo mamutsko cerekanje, glasnu provalu beslovesne buke, od vrste koja godinama i decenijama sazreva skrivena, kao vino. (Edgar Alan Po je napisao i priču o vinu.)

Cerekanje je evoluiralo u salve bučnog smeha. Dopirao je iza vrata, desno od Džeraldovog kreveta, poslednjih vrata u letnjikovcu. Iz šupe za alat.

*jajca su mi se namreškala kao u osnovnoj školi stara kučka
smejala se našla ga je stara debela kučketina prokleta bila
prokleta bila prokleta bila stara kurvo radiš to zato što sam
ja ovde stara kučketino kurvo govno jedno*

Stigao je do vrata u jednom koraku. Širom ih je otvorio. Sedela je pored male peći u šupi. Podigla je haljinu preko stubastih